

Modiwl Tariff Cyflenwi Trydan

Mae'r pecyn cymorth hwn yn adeiladu ar y gwaith a gwblhawyd ar gyfer Cynllun Ynni Adnewyddadwy a Chymunedol Llywodraeth yr Alban (CARES) gan Local Energy Scotland a Ricardo Energy & Environment.

Strwythur y Modiwl

Y Tariff Cyflenwi Trydan yw'r prif ddull o gefnogi prisiau ar gyfer y trydan a gynhyrchir gan yr holl dechnolegau sy'n cynhyrchu trydan. Ymhlith y rhain mae:

- Ynni gwynt;
- Ynni dŵr;
- Solar (Ffotofoltäig);
- Treulio Anerobig; a
- Micro-CHP.

Bwriedir i'r modiwl Tariff Cyflenwi Trydan gwmpasu amrywiaeth o dechnolegau a helpu Grwpiau Cymunedol o bob math. Caiff gwybodaeth sy'n benodol i dechnoleg ei nodi fel sy'n briodol. Rhennir y modiwl fel a ganlyn:

Cefndir y Tariff

Trosolwg byr o'r Tariff Cyflenwi Trydan.

Sut i wneud Cais am y Tariff

Nodi'r camau a'r prosesau allweddol sydd eu hangen i wneud cais am y Tariff.

Disgyniad Wrth Gefn

Rhoi gwybodaeth am ddisgyniad lefelau'r Tariff a'r lefelau cyfredol sydd ar gael.

Mesuryddion a Taliadau

Nodi hanfodion gofynion mesuryddion ac amllder taliadau.

Taliad Cynhyrchu Trydan Adnewyddadwy Ychwanegol

Ystyried buddiannau ariannol pellach sydd ar gael.

Rhagor o Wybodaeth

Dolenni priodol i ragor o wybodaeth.

Cefndir y Tariff

Y Tariff yw menter y Llywodraeth ar gyfer y DU gyfan sydd â'r nod o annog y defnydd o dechnolegau ynni adnewyddadwy a charbon isel bach hyd at gyfanswm capasiti wedi'i osod o 5 megawat (MW). Yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol sy'n gwneud y penderfyniadau allweddol ynghylch y Tariff o ran polisi'r Llywodraeth. Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd oedd yn gyfrifol am hyn tan fis Gorffennaf 2016. Ofgem, y rheoleiddiwr ynni, sy'n gweinyddu'r cynllun. Mae'n bwysig nodi mai'r amcan yw annog defnydd yn hytrach na darparu dull hirdymor o gefnogi ynni adnewyddadwy.

Mae manylion y Tariff wedi newid ers iddo gael ei gyflwyno yn 2010. Mae'r modiwl hwn yn canolbwyntio ar drefniadau presennol y Tariff.

Mae cynllun y Tariff yn ei gwneud yn ofynnol i rai Cyflenwyr Trydan Trwyddedig dalu am gynhyrchu ac allforio trydan o eneraduron ynni adnewyddadwy a charbon isel cymwys. Gall gosodiadau sy'n defnyddio technolegau ffotofoltäig, gwynt, trydan dŵr a threulio anerobig hyd at gyfanswm capasiti wedi'i osod o 5MW a gwres ac ynni cyfunol micro tanwydd ffosil (micro-CHP) hyd at 2 gilowat (kW) gael taliadau o dan y Tariff, ar yr amod y bodlonir yr holl ofynion o ran cymhwysedd.

Bydd taliadau o dan y Tariff yn parhau yn ystod y Cyfnod Cymhwysedd. Bydd y Cyfnod Cymhwysedd yn dechrau ar y Dyddiad Cymhwysedd (dyddiad y cais fel arfer) ac yn para:

- Gwynt - 20 mlynedd;
- Ynni dŵr - 20 mlynedd;
- Ffotofoltäig - 20 mlynedd; a
- Micro-CHP – 10 mlynedd.

Mae'r Llywodraeth yn adolygu lefel taliadau'r Tariff yn rheolaidd ynghyd â'r ffordd y gweithredir y cynllun er mwyn sicrhau ei fod yn dal i fod yn fforddiadwy. Felly, mae'n bwysig dilyn newidiadau i'r Tariff cyn gynted ag y cânt eu cyhoeddi.

Os ydych yn gymwys i gael taliadau o dan y Tariff, byddwch ar eich ennil mewn dwy ffordd:

- **Tariff cynhyrchu** - bydd y cyflenwr ynni lleol yn talu cyfradd sefydlog am bob uned o drydan a gynhyrchir gennych (fesul awr cilowat (kWh) fel arfer). Unwaith y bydd eich system wedi'i chofrestru, bydd lefelau'r tariff yn sefydlog am gyfnod y tariff (hyd at 20 mlynedd) ac maent yn gysylltiedig â'r mynegai.
- **Tariff allforio** - cewch daliad arall gan eich cyflenwr ynni am bob uned a gaiff ei hallforio gennych i'r grid trydan, felly gallwch werthu unrhyw drydan a gynhyrchir gennych, ond nad ydych yn ei ddefnyddio eich hun. Mae'r gyfradd hon yr un peth ar gyfer pob technoleg. Fel gyda'r tariff cynhyrchu, bydd y lefel yn sefydlog am gyfnod y tariff (hyd at 20 mlynedd) ac mae'n gysylltiedig â'r mynegai.

Hefyd, gallech arbed arian ar eich bil ynni os oes gan eich gosodiad y capasiti i wrthbwysio eich defnydd eich hun. Bydd hyn yn helpu i leihau neu, mewn rhai achosion, osgoi cost prynu trydan.

Cynhaliwyd ymgynghoriad ar y cynllun Tariff Cyflenwi Trydan yn 2015 a rhoddwyd ymateb y Llywodraeth ar 17 Rhagfyr 2015. Arweiniodd hyn at newidiadau i'r cynllun Tariff Cyflenwi Trydan a oedd yn cynnwys:

- saib mewn cofrestradau i'r cynllun tan 7 Chwefror 2016;
- gostyngiad yn lefelau'r tariff mewn prosiectau gwynt, solar ac ynni dŵr o bob maint;
- cyflwyno cyfraddau disgyniad newydd; a
- chyflwyno capio gweithredu ar 8 Chwefror 2016.

Caiff y rhain eu hegluro yn nes ymlaen. Darperir dolen i ymateb llawn yr ymgynghoriad yn 'Rhagor o Wybodaeth'.

Sut i wneud Cais am y Tariff

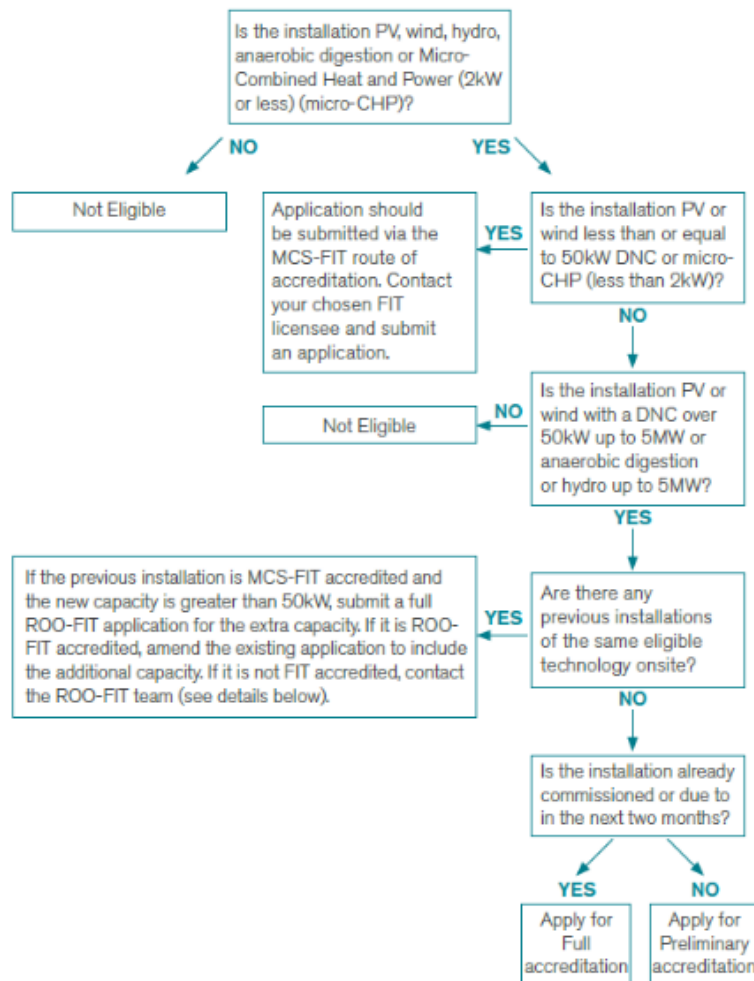
Gallwch wneud cais i achredu eich gosodiadau mewn dwy ffordd - Tariff MCS neu Dariff ROO:

Mae **achrediad Tariff MCS** ar gyfer gosodiadau ffotofoltäig a gwynt sydd â chapasiti net datganedig o hyd at ac yn cynnwys 50kW a gosodiadau micro-CHP sydd â chapasiti net datganedig o hyd at ac yn cynnwys 2kW. Dylid cyflwyno ceisiadau i ddaliwr trwydded Tariff (y rhan fwyaf o gyflenwyr trydan, gweler 'Rhagor o Wybodaeth'), am achrediad. Bydd angen i gynlluniau a achredir fel hyn gael eu gosod gan osodwr achrededig MCS a defnyddio cynhyrchion achrededig MCS. Bydd y gosodwr achrededig MCS yn paratoi'r dogfennau sydd eu hangen arnoch i wneud cais i gyflenwr trydan am achrediad Tariff.

Mae **achrediad ROO-FIT** ar gyfer gosodiadau ffotofoltäig a gwynt sydd â chapasiti net datganedig rhwng 50kW a hyd at ac yn cynnwys 5 megawat (MW), a phob safle AD a thrydan dŵr hyd at ac yn cynnwys 5MW. Dylid cyflwyno ceisiadau am achrediad ROO-FIT i Ofgem.

Gellir cyflwyno dau fath o gais gan ddefnyddio proses achredu ROO-FIT, sef Achrediad Rhagarweiniol neu Achrediad Llawn. Gellir defnyddio **Ffigur 1** i bennu pa un sydd fwyaf priodol i'ch gosodiad chi.

Ffigur 1: Pa fath o gais sy'n gywir ar gyfer eich datblygiad chi? (Ffynhonnell: Ofgem, 2014)

Achrediad rhagarweiniol

Mae achrediad rhagarweiniol ar gael ar gyfer gosodiadau arfaethedig (h.y. gosodiadau nad ydynt wedi'u comisiynu eto). Dim ond os yw eich gosodiad yn gymwys i ddilyn proses achredu Tariff ROO y gellir defnyddio achrediad rhagarweiniol. Nid yw'n gymwys i estyniadau na gosodiadau a achredir o dan Dariff MCS. Mae'n eich galluogi i gael tariff sefydlog am gyfnod cyfyngedig cyn comisiynu. Pan fyddwch wedi cofrestru eich cynllun, bydd y tariff sy'n gymwys i'ch gosodiad yn sefydlog. Drwy wneud hyn, bydd llai o ansicrwydd ynghylch y refeniw posibl y gallai eich gosodiad ei gael.

Mae'r lefelau tariff hyn ond yn sefydlog am gyfnod dilys penodol yn dibynnu ar y dechnoleg a bydd angen i'r prosiect fod yn cynhyrchu o fewn cyfnod penodol o amser o'r dyddiad y gwneir cais am achrediad rhagarweiniol, sydd fel a ganlyn ar gyfer gosodiadau ynni adnewyddadwy cymunedol o 1 Ebrill 2015:

- Gwynt - 18 mis;
- Ynni dŵr - 30 mis; a
- Ffotofoltäig - 12 mis.

Noder, ar gyfer achrediadau rhagarweiniol a gyflwynir rhwng 1 Ebrill a 31 Rhagfyr, mae dyddiad y tariff yr un peth â'r cais. Ar gyfer ceisiadau rhagarweiniol a gyflwynir rhwng 1 Ionawr a 31 Mawrth, 1 Ebrill y flwyddyn honno yw dyddiad y tariff.

Rhaid cyflwyno cais am achrediad rhagarweiniol ar y cyd â nifer o ddogfennau fel caniatâd cynllunio, cytundeb cysylltu â'r grid a thrwyddedau a chysyniadau perthnasol (e.e. trwydded tynnu dŵr ar gyfer ynni dŵr).

Y camau allweddol i'w dilyn wrth wneud cais am achrediad rhagarweiniol yw:

- **Creu cyfrif** - Bydd angen i chi greu cyfrif ar y Gofrestr Ynni Adnewyddadwy a CHP. Hefyd, yn y set hon, dylech roi manylion arwyddwr awdurdodedig a fydd wedyn yn dod yn uwch-dddefnyddiwr. Ni allwch gyflwyno eich cais nes i'ch cyfrif gael ei gymeradwyo.
- **Dechrau ffurflen gais** - Cyn i chi ddechrau eich cais, sicrhewch fod gennych yr holl dystiolaeth ddogfennol wrth law a'i bod wedi'i dyddio ar neu cyn y dyddiad gwneud cais.
- **Dewis y math o gais** - Sicrhewch eich bod yn dewis achrediad rhagarweiniol Tariff.
- **Cyflwyno** - Cwblhewch a chyflwynwch y cais, gan lanlwytho'r dystiolaeth ddogfennol lle bo'n gymwys. Sicrhewch fod uwchdddefnyddiwr y cyfrif yn cytuno ar bob datganiad. Dim ond pan fydd pob datganiad wedi'i gytuno gan yr uwchdddefnyddiwr y gwnaiff Ofgem gymryd y cais.

Pan fydd y cais wedi'i gyflwyno, bydd Ofgem yn adolygu'r cais ac efallai y bydd yn gofyn am ragor o ddogfennaeth neu eglurhad. Os rhoddir achrediad rhagarweiniol, caiff cadarnhad o hynny ei e-bostio at uwchdddefnyddiwr y cyfrif.

Mae canllaw llawn ar sut i wneud cais am achrediad rhagarweiniol ar gael gan Ofgem (gweler 'Rhagor o Wybodaeth').

Achrediad llawn

Mae achrediad llawn ar gael ar gyfer gosodiadau sydd wedi cael eu comisiynu neu y bwriedir eu comisiynu o fewn deufis i'r cais. Mae hefyd ar gael i osodiadau sydd wedi cael achrediad rhagarweiniol ac sydd wedi'u comisiynu neu y bwriedir eu comisiynu yn y deufis nesaf (a elwir yn geisiadau 'Trosglwyddo i Statws Llawn'). Hefyd, dyma'r unig ffordd o achredu gosodiadau a achredir o dan Dariff MCS.

Mae'r camau allweddol i'w dilyn wrth wneud cais am achrediad llawn yr un peth ag achrediad rhagarweiniol. Fodd bynnag, rhaid i chi sicrhau eich bod yn dewis y math cywir o gais.

Mae canllaw llawn ar sut i wneud cais am achrediad llawn ar gael gan Ofgem (gweler 'Rhagor o Wybodaeth' am fanylion pellach).

Disgyniad Rhagosodedig

Cyflwynwyd disgyniad rhagosodedig i fynd i'r afael â'r effaith ar filiau trydan defnyddwyr a'r gostyngiad rhagweledig mewn costau gosod y technolegau gyda'r bwriad o gynnal cyfradd elw gyson ar gyfer datblygwyr. Bob chwarter y bydd y disgyniad rhagosodedig ar gyfer pob technoleg fel y nodir yn [Tabl 1](#).

Tabl 1: Tabl Cyfraddau Taliadau Cynhyrchu ac Allforio Tariff Cyflenwi Trydan (1af Ebrill 2016 – 31 Mawrth 2019) (Ofgem, 2017)

Tariffau Cynhyrchu c/kWh, prisiau	2017/2018				2018/2019			
	Ch1	Ch 2	Ch 3	Ch 4	Ch 1	Ch 2	Ch 3	Ch 4
Ffotofoltäig								
<10kW	4.14	4.07	4.00	3.93	3.85	3.78	3.71	3.64
10 – 50kW	4.36	4.29	4.22	4.15	4.08	4.01	3.95	3.87
50 – 250kW	1.99	1.94	1.89	1.82	1.78	1.78	1.68	1.62
250 – 1,000kW	1.63	1.59	1.54	1.48	1.44	1.37	1.33	1.28
>1,000kW	0.48	0.43	0.38	0.34	0.30	0.24	0.19	0.14
Annibynnol	0.35	0.29	0.23	0.19	0.16	0.13	0.11	0.08
Gwynt								
<50kW	8.39	8.33	8.26	8.19	8.13	8.06	7.98	7.92
50 – 100kW	4.95	4.92	4.88	4.83	4.81	4.75	4.72	4.68
100 – 1,500kW	3.22	2.88	2.58	2.31	2.30	2.28	2.27	2.27
>1,500kW	0.83	0.81	0.80	0.71	0.70	0.69	0.68	0.68
Ynni Dŵr								
<100kW	7.80	7.80	7.78	7.77	7.75	7.74	7.72	7.71
100 – 500kW	6.26	6.25	6.24	6.24	6.23	6.22	6.21	6.21
500 – 2,000kW	6.26	6.25	6.24	6.24	6.23	6.22	6.21	6.21
>2,000kW	4.54	4.54	4.54	4.54	4.54	4.54	4.54	4.54

Mae'r tariffau hyn yn amodol ar ddau addasiad. Yn gyntaf ar ddiwedd pob blwyddyn Tariff Cyflenwi Trydan i adlewyrchu'r newid RPI. Yn ail os a phan gyrhaeddir yr uchafswm a bod disgyniad wrth gefn o 10% (gweler isod). Caiff tariffau wedi'u diweddarau, yn adlewyrchu unrhyw ddisgyniad wrth gefn, eu cyhoeddi gan Ofgem o leiaf pob chwarter ynghyd â gwybodaeth am gapio chwarterol.

Wrth gyfrifo gostyngiadau yn y tariff yn y dyfodol, nid yw mor hawdd â didynnu'r gyfradd disgyniad rhagosodedig a disgyniad wrth gefn (10% ar gyfer pob technoleg) o gyfraddau 1 Gorffennaf 2017 er mwyn pennu beth fyddant o 1 Hydref 2017 oherwydd bydd cynnydd RPI mewn chwyddiant hefyd, felly mae angen cyfrif am hyn.

Pa ddyfais bynnag y mae gennych ddi-ddordeb ynddi (ac felly'r gyfradd tariff) bydd y tariff newydd yn cyfateb i'r tariff presennol llai disgyniad plws ~1%.

Capio

Cyflwynwyd capio ar ddefnydd i'r cynllun Tariff Cyflenwi Trydan ar 8 Chwefror 2016, gyda chapio gwahanol ar gyfer pob technoleg a band capasiti (ac eithrio micro-CHP sydd eisoes yn defnyddio capio).

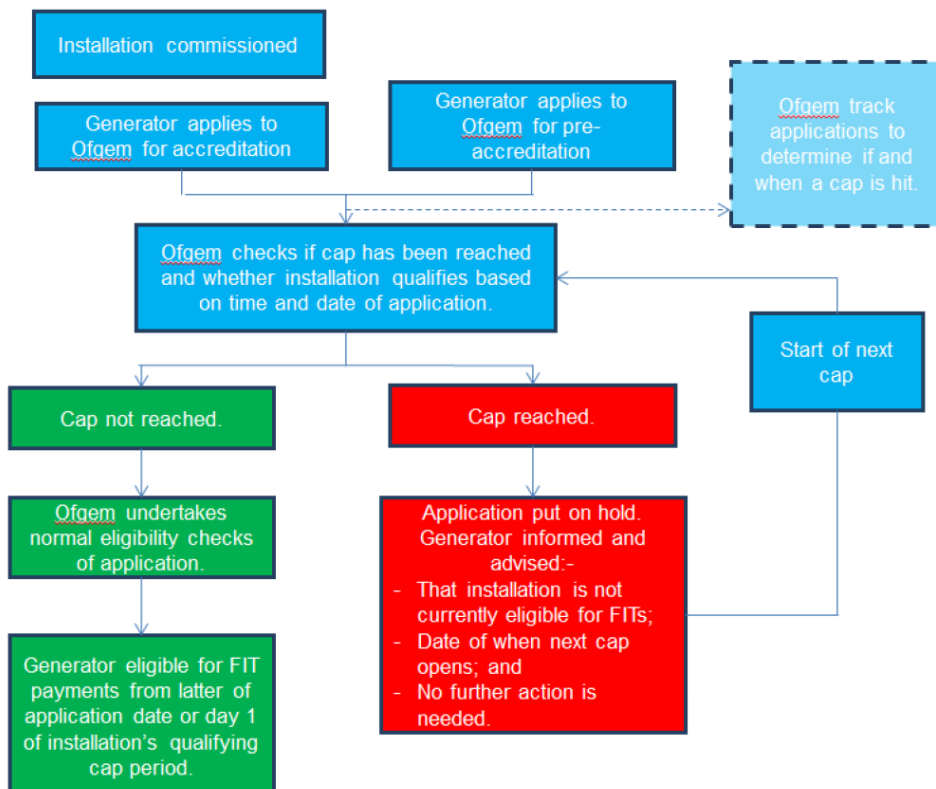
Capio ar ddefnydd yw swm penodol o gapasiti a all fod yn gymwys er mwyn derbyn cymorth o dan y Tariff mewn cyfnod defnydd. Derbynnir ceisiadau yn barhaus a chânt eu dyrannu i gyfnod tariff yn seiliedig ar amser a dyddiad y cais. Mae'r data a ddefnyddir i bennu os a phryd y cyrhaeddir uchafswm fel a ganlyn:

- Ar gyfer gosodiadau ROO-FIT - caiff y rhain eu trefnu gan ddefnyddio cofnodion Ofgem o geisiadau a dderbyniwyd am achrediad llawn o 00:00:01 ar 15 Ionawr 2016 ac o geisiadau a dderbyniwyd am rag-achrediad o 00:00:01 ar 8 Chwefror 2016.
- Ar gyfer gosodiadau MCS - caiff y rhain eu trefnu yn ôl prosiectau <50kW solar ffotofoltäig a gwynt a gofrestrwyd ar gronfa ddata MCS o 00:00:01 ar 15 Ionawr 2016.

Unwaith y cyrhaeddir uchafswm, ni fydd unrhyw osodiadau pellach yn gymwys i dderbyn cyfradd y tariff sy'n gymwys yn y cyfnod tariff hwnnw. Hefyd, mae capio yn gweithio ochr yn ochr â'r disgyniad rhagosodedig a bennwyd gan yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (gweler uchod). Os cyrhaeddir uchafswm, caiff disgyniad wrth gefn o 10% ei gymhwyso yn y cyfnod capio nesaf (gweler isod) yn ogystal â'r disgyniad rhagosodedig presennol.

Os bydd eich gosodiad yn uwch na'r defnydd a ganiateir mewn cyfnod tariff ni fydd yn gymwys ar gyfer y cyfnod tariff hwnnw. Caiff y gosodiad hwn, a phob gosodiad arall a osodwyd ar ôl cyrraedd yr uchafswm, eu hoedi ac ni ellir eu hychwanegu at y Gofrestr Canolog o Dariffau Cyflenwi Trydan (CFR). Yna caiff y gosodiadau hynny eu rhoi mewn ciw i'w cynnwys yn y cyfnod tariff nesaf. Gan dybio y bydd digon o gapasiti ar gael o fewn y cyfnod tariff nesaf, bydd y gosodiad yn gymwys i dderbyn y tariff sy'n gymwys i'r cyfnod tariff hwnnw. Bydd yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol yn hysbysu ymgeiswyr unwaith y cyrhaeddir uchafswm ac ni fydd unrhyw osodiadau pellach yn gymwys i dderbyn cyfradd y tariff sy'n gymwys i'r cyfnod tariff hwnnw. Nodir y broses hon yn **Ffigur 2**.

Ffigur 2: Crynodeb o daith cwsmer dan gapio gweithredu ar gyfer gosodiadau ROO-FIT (Ffynhonnell: Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, 2015)

Mae'r Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol wedi pennu'r capio ar gyfer y technolegau hynny na ellir eu rhagachredu (h.y. <50kW solar a gwynt) ar ben uchaf y rhagamcanion gweithredu a gwariant cysylltiedig. Yna mae gweddill y gyllideb wedi'i dosbarthu rhwng y technolegau eraill. Mae hyn yn golygu na fydd pob prosiect y rhagwelir iddo gael ei ddefnyddio yn gallu derbyn y Tariff Cyflenwi Trydan. Fodd bynnag, bydd prosiectau sy'n gymwys ar gyfer rhagachredu (h.y. TA, ynni dŵr a >50kW solar a gwynt) yn gallu "archebu" lle o fewn proses gapio yn bell cyn iddynt gael eu comisiynu yn llawn, sy'n lleihau (ond nid yw'n dileu) y risgiau sy'n gysylltiedig â cholli cyfle capio. Nodwch er mwyn i hyn fod yn gymwys, rhaid i gyfanswm y capasiti gosodedig beidio â newid rhwng yr hyn y gwnaed cais amdano yn yr achrediad rhagarweiniol a'r hyn y gwnaed cais amdano yn yr achrediad llawn. Yn bwysig, bydd y ceisiadau hyn am ragachrediad hefyd yn cyfrif tuag at y capio.

Tabl 2 yn dangos sut mae'r gyllideb wedi cael ei rhannu rhwng technolegau a beth yw prosesau capio gosodiadau gwahanol.

Tabl 2: Uchafswm capio gweithredu - gweithredu pob chwarter (Ffynhonnell: Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, 2015)

Uchafswm gweithredu (MW)	2016				2017				2018				2019
	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Ch1
Ffotofoltäig													
<10kW	48.4	49.6	50.6	51.7	52.8	53.8	54.2	55.9	57.0	58.0	59.1	60.1	61.1
10 - 50kW	16.5	17.0	17.4	17.8	18.2	18.6	18.7	19.4	19.8	20.3	20.7	21.1	21.5
>50kW	14.1	14.5	14.9	15.4	15.8	16.2	16.4	17.1	17.6	18.0	18.5	19.0	19.4
Annibynnol	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
Gwynt													
<50kW	5.6	5.6	5.5	5.5	5.6	5.5	5.5	5.4	5.5	5.4	5.4	5.3	5.4
50 -100kW	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
100 -1,500kW	6.8	6.7	6.6	6.5	6.4	6.3	6.2	6.1	6.1	5.9	5.8	5.7	5.7
>1,500kW	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
Ynni Dŵr													
<100kW	1.1	1.1	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.4	1.4	1.4
>100kW	6.1	6.2	6.3	6.3	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.3	6.3
TA													
Pob un	5.8	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0

Caiff rhagor o wybodaeth ei rhoi am hyn a materion perthnasol gan yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd yn ei dogfen ymateb i'r ymgynghoriad, gweler 'Rhagor o Wybodaeth'.

Capio Gweithredu - Cyfnod 1 y Tariff

Mae Ofgem wedi cyhoeddi capiau gweithredu'r Tariff Cyflenwi Trydan sydd wedi'u cyrraedd yng nghyfnod 1 y tariff. Mae hyn yn cynnwys y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Mehefin 2016. Roedd y data a ddefnyddiwyd ar gyfer y diweddariad hwn yn gywir am 00:00 ar 14 Mehefin 2016.

Tabl 3 yn rhestru'r capiau gweithredu sydd wedi'u cyrraedd hyd yn hyn yng nghyfnod presennol y tariff ac yn cofnodi dyddiad ac amser y gosodiadau diwethaf i gael mynediad o dan y capiau hynny. Caiff gosodiadau sydd wedi'u dyddio a'u hamseru ar ôl hynny eu rhoi mewn ciw i'w cynnwys yn y cap gweithredu nesaf. Nid yw Ofgem yn darparu capiau gweithredu ar gyfer datblygiadau MSC pellach.

Tabl 3: Capiau gweithredu'r Tariff Cyflenwi Trydan sydd wedi'u cyrraedd yng nghyfnod 2 y tariff (1 Ionawr – 31 Mawrth 2018 (Ffynhonnell: Ofgem, 2018))

Band Defnyddio	Terfyn Cap (kW)	Dyddiad a Chyrraedd Cap	Cyfanswm Cynhwysedd (kW)	Cyfanswm Nifer o Osodiadau
Ffotofoltäig <10kW	293,224	Na	11,738	4,683
Ffotofoltäig 10 – 50kW	69,389	Na	7,278	294
Ffotofoltäig >50 kW	44,236	Na	2,642	14
Ffotofoltäig Arunig	5,000	1e (22/09/2017)	7,290	570
Gwynt <50kW	49,467	Na	18	3
Gwynt 50 – 100kW	1,040	Na	0	0
Gwynt 100 – 1,500kW	6,100	1e (31/10/2016)	34,100	38
Gwynt >1,500kW	5,000	1e (06/12/2017)	13,840	5
Ynni Dŵr <100kW	6,486	Na	100	1
Ynni Dŵr 100 – 5000kW	32,246	Na	0	0
TA (Holl)	5,000	Na	2,513	10

Tabl 3 yn cynnwys gwybodaeth amser real a bydd angen eu dilysu ar ôl i gyfnod y tariff ddod i ben. Fel y cyfryw, gall y ffigurau hyn newid pan gaiff adroddiad cyfnod y tariff cyfan ei gyhoeddi.

Bydd Ofgem yn cyhoeddi diweddariadau ar ei wefan ar y lefelau capio a gyrhaeddwyd ym mhob cyfnod. Gweler 'Rhagor o Wybodaeth' am fanylion.

Disgyniad Wrth Gefn

Fel y nodwyd uchod, caiff lefelau Tariff eu hadolygu'n rheolaidd. Mae'r Llywodraeth hefyd wedi defnyddio dull 'disgyniad wrth gefn' i gyfrifo faint o ostyngiad ddylai fod yng nghyfradd y Tariff. Roedd yn seiliedig ar gapasiti cynhyrchu gosodiadau sydd wedi'u hachredu a'u cofrestru ymlaen llaw ar gyfer y Tariff ar gyfer pob technoleg a phob tariff yn y cyfnod blaenorol.

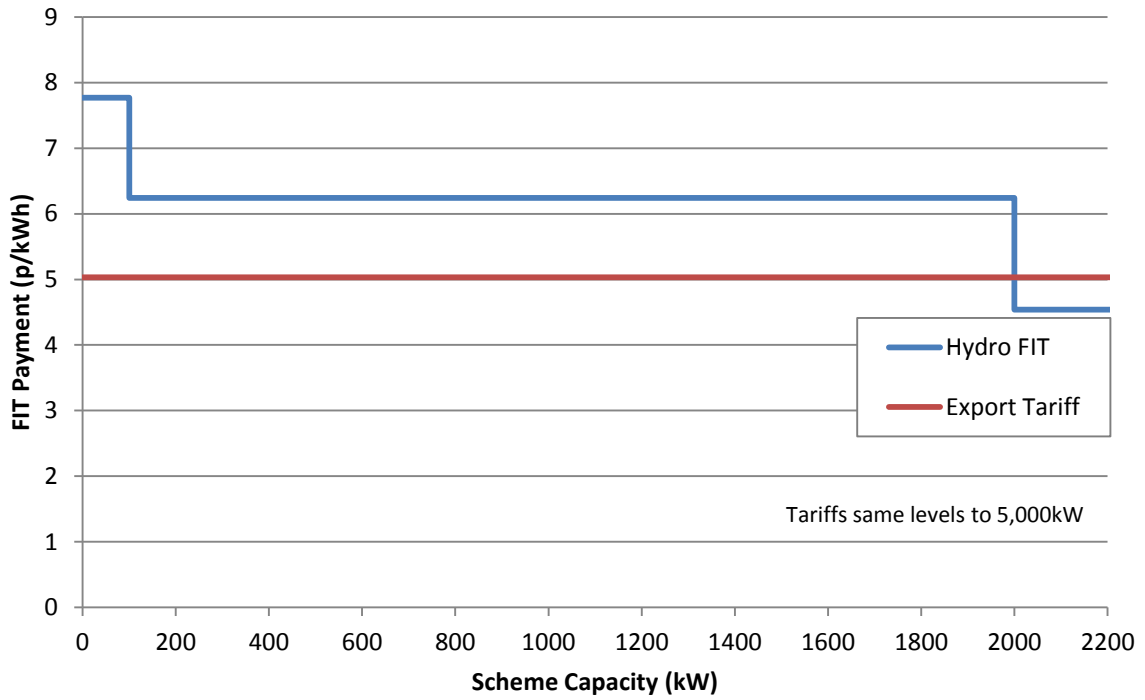
O 8 Ionawr 2016, pennir disgyniad wrth gefn ar 10% bob chwarter ar bob tariff yn y dyfodol os bydd disgyniad yn diwallu'r capio gweithredu chwarterol (fel y nodir uchod). Bydd y bandiau disgyniad wrth gefn yn cyfateb i'r bandiau sydd wedi'u pennu ar gyfer y capio gweithredu.

Cyfraddau cymorth cyfredol

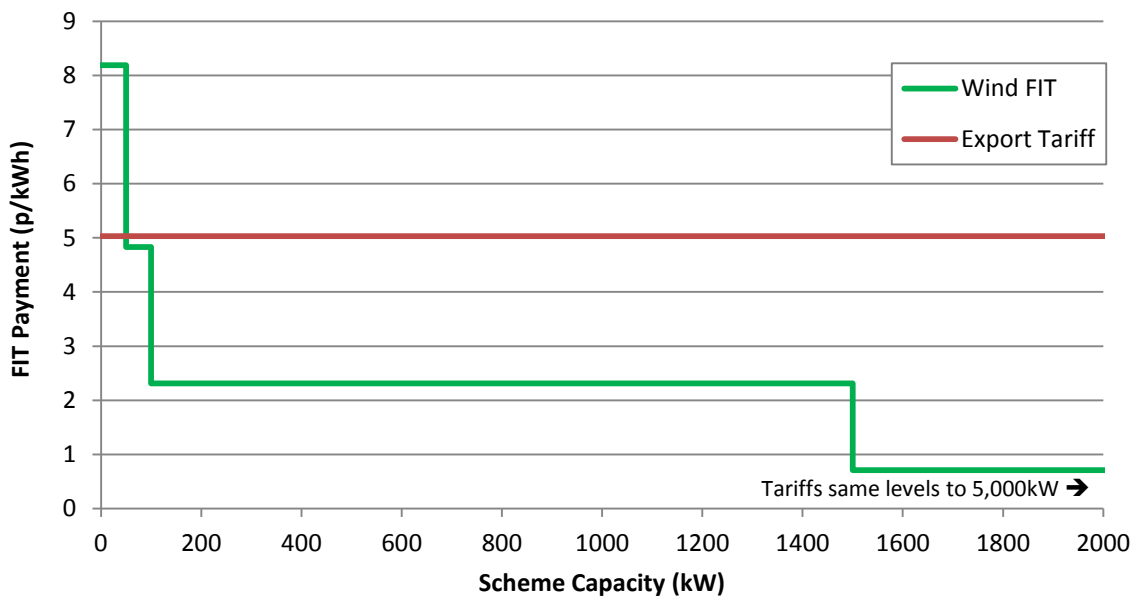
Am y rhesymau a nodwyd uchod, mae'n bwysig parhau i adolygu'r lefel o gymorth o dan y Tariff wrth ddatblygu eich prosiect. Dengys y siartiau isod gyfraddau cyfredol y Tariff (o 1 Gorffennaf 2017), at ddibenion cymharu, a dangosir gwerth allforio trydan hefyd.

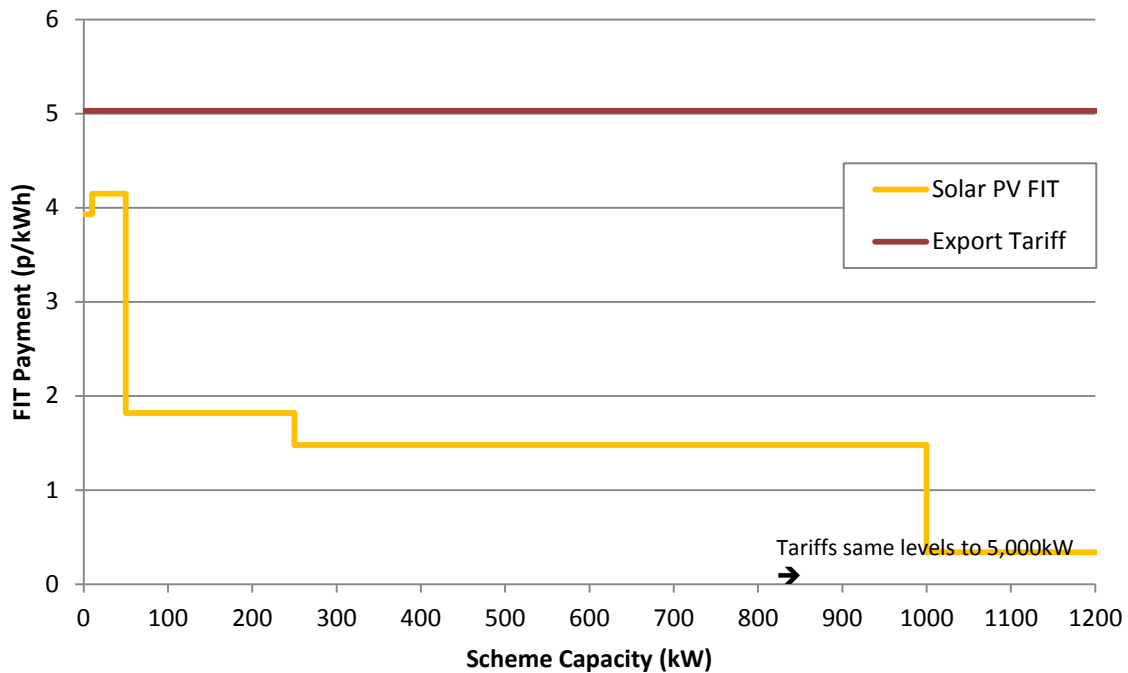
Ffigur 3: Cyfraddau Tariff Cyflenwi Trydan Ynni Dŵr o 1 Ionawr 2018 (Ffynhonnell: Ofgem, 2018)

Ffigur 4: Cyfraddau Tariff Cyflenwi Trydan Ynni Gwynt o 1 Ionawr 2018 (Ffynhonnell: Ofgem, 2018)

Ffigur 5: Cyfraddau Tariff Cyflenwi Trydan Ffotofoltäig Solar (uchel) o 1 Ionawr 2018 (Ffynhonnell: Ofgem, 2018)

Noder, yn achos gosodiadau ffotofoltäig, mae'r gyfradd tariff sydd ar gael ar dair lefel: uwch, canol ac is. Yn yr enghraifft uchod (Ffigur 5) mae'r gyfradd tariff yn seiliedig ar y lefel uwch sydd ond ar gael i osodiadau ar adeilad sydd â Thystysgrif Perfformiad Ynni gradd D neu uwch. Fodd bynnag mae'r Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol bellach yn gofyn i'r Dystysgrif Perfformiad Ynni (EPC) gael ei chyflwyno cyn dyddiad comisiynu y gosodiad ffotofoltäig fel gofyniad cymhwysedd y cynllun ar gyfer ymgeiswyr newydd. Os nad oes gan yr adeilad dystysgrif o'r fath, neu os yw islaw D, dim ond y gyfradd is y byddai'r gosodiad yn gallu ei chael. Mae'r gyfradd ganol ond yn gymwys i osodiadau ffotofoltäig a ddaw o dan ofynion tariff aml-osodiad (MIT).

Am restr lawn o'r tariffau sydd ar gael ar gyfer gosodiadau ffotofoltäig, gweler tablau tariff ffotofoltäig yn 'Rhagor o Wybodaeth'.

Mesuryddion a Taliadau

Mae unrhyw system cynhyrchu trydan yn cynnwys mesurydd cynhyrchu sy'n mesur faint o drydan a gaiff ei gynhyrchu. Fel rheol, bydd taliadau'r Tariff yn seiliedig ar ddarlleniadau o fesurydd allforio penodol, ar wahân. Mae hwn yn mesur y gwahaniaeth rhwng yr hyn rydych yn ei gynhyrchu a'r hyn rydych yn ei ddefnyddio (h.y. i bob pwrpas mae'n tynnu eich defnydd (os o gwbl) o'r hyn a gynhyrchwyd). Yn amlwg, drwy gydol y cyfnod y byddwch yn defnyddio'r ynni a gynhyrchwyd ar eich eiddo byddwch yn disodli cost trydan a gaiff ei fewnforio (fel y'i mesurir gan eich mesurydd mewnforio).

Rhaid i'ch math o fesurydd allforio fod wedi'i gymeradwyo a chael ei osod gan gyflenwr cymeradwy. Mae Ofgem yn darparu mwy o wybodaeth am ofynion manwl mesuryddion y Tariff. Dosberthir cywirdeb mesuryddion gan ddsbarthiad y Gyfarwydddeb Offerynnau Mesur. Mae Ofgem yn gofyn i fesuryddion fod yn Ddosbarth 2 MID. Fel arfer, byddwch yn arwyddo contract gyda gweithredwr mesurydd i gyflenwi a chynnal a chadw'r mesurydd hwn.

Ar gyfer gosodiadau â chyfanswm capasiti wedi'i osod o hyd at 30kW, nid oes angen mesurydd allforio arnoch. Yn hytrach, tybir bod hanner eich trydan a gynhyrchwyd wedi'i

allforio fel y'i mesurwyd gan eich mesurydd cynhyrchu. Fodd bynnag, yn ymarferol, dim ond systemau domestig bach sy'n debygol o ddefnyddio'r dull 'allforio tybiedig' hwn.

Ym mhob achos, mae'n debygol y bydd angen i chi roi darlleniadau mesuryddion.

Pa mor aml y telir y tariff?

Cytunir ar amllder taliadau'r Tariff gyda'ch trwyddedai Tariff. Fodd bynnag, bydd hyn bob chwarter fel rheol. Os yw eich prosiect wedi'i gofrestru ar gyfer TAW, efallai y bydd eich trwyddedai Tariff yn gofyn i chi gyflwyno anfoneb iddo am y swm y dywedant ei fod yn ddyledus i chi. Am y rhesymau hyn, caiff asiantau trydydd parti eu cyflogi'n aml (am ffi) i gasglu taliadau'r Tariff ar eich rhan a sicrhau eich bod yn cael y taliadau sy'n ddyledus i chi.

Noder y gall fod oedi o hyd at chwe mis o ddechrau cynhyrchu i daliadau cyntaf y Tariff.

Gosodiadau Sefydliadau Cymunedol

Bydd sefydliadau cymunedol sy'n cynnig comisiynu, neu sydd wedi comisiynu, gosodiad ynni cymunedol ffotofoltäig â chapasiti net datganedig nad yw'n fwy na 50kW yn gallu cael budd o warant tariff. Bydd hyn yn galluogi'r sefydliad cymunedol i ragachredu am gyfnod o hyd at flwyddyn cyn i'r gosodiad gael ei gomisiynu ac y gwneir cais am achrediad Tariff i drwyddedai Tariff. Neilltuir y tariff ar sail dyddiad y tariff unwaith y bydd trwyddedai Tariff wedi achredu'r gosodiad.

Mae Ofgem yn diffinio sefydliad cymunedol fel a ganlyn:

- Cwmni Buddiant Cymunedol, neu
- Gymdeithas Gydweithredol, neu
- Gymdeithas Budd Cymunedol, neu
- Elusen Gofrestredig, neu
- Is-gwmni sydd ym mherchenogaeth lawn Sefydliadau o'r fath.

Mae sawl gwahaniaeth yn y Tariff ar gyfer gosodiadau sefydliadau cymunedol o gymharu â gosodiadau masnachol. Mae mesurau'r Tariff yn gymwys i'r prif fathau o gymunedau a drafodir uchod, yn ogystal â'r modelau perchenogaeth a rennir canlynol:

- Perchenogaeth gymunedol lawn;
- Cyd-fentrau;
- Refeniw a rennir; a
- Perchenogaeth a rennir.

Am ragor o wybodaeth am y mathau o gymunedau, modelau perchenogaeth a rennir a sut mae mesurau'r Tariff yn gymwys, gweler 'Rhagor o Wybodaeth'.

Os bydd y gosodiad ffotofoltäig ar adeilad presennol, caiff y gofyniad cyfredol o ran effeithlonrwydd ynni ei lacio - bydd Tystysgrif Effeithlonrwydd Ynni lefel G neu uwch yn sicrhau'r tariff ar y gyfradd uwch, ar yr amod nad yw'r tariff aml-osodiad (MIT) yn gymwys.

Hefyd, ac yn arbennig ar gyfer sefydliadau cymunedol, bydd yn bosibl cofrestru prosiectau sydd â chyfanswm o hyd at 10MW ar gyfer Tariffau Cyflenwi Trydan, ar yr amod eu bod wedi'u cyflunio'n ddau safle ar wahân heb fwy na 5MW, y mae un yn eiddo i'r gymuned. Mae hyn ond yn bosibl ar gyfer dau brosiect cymunedol (neu un prosiect cymunedol ac un prosiect masnachol), y ddau hyd at 5MW, a fydd nawr yn gallu rhannu un cysylltiad â'r grid a chael Tariffau ar wahân.

Incwm Cynhyrchu Trydan Adnewyddadwy Ychwanegol

Cytundeb Prynu Ynni

Mae Cytundeb Prynu Ynni, neu gytundeb 'offtake', yn gytundeb rhwng cynhyrchydd a chyflenwr trydan (cyflenwr defnyddwyr trydan) i brynu a gwerthu'r trydan a gynhyrchir gan y cynhyrchydd. Bydd hyn yn aml yn cynnwys prynu a gwerthu Tystysgrifau Eithrio Lefi hefyd. Gall ddiogelu cynhyrchydd annibynnol rhag risgiau sy'n gysylltiedig ag argaeledd ynni, cyfaint, hylifedd, pris, proffil, anghydbwysedd a newidiadau i'r gyfraith. Ceir amrywiaeth o gynhyrchion Cytundeb Prynu Ynni a all gael eu dosbarthu'n fras fel a ganlyn:

Tabl 4: Cynhyrchion Cytundeb Prynu Ynni sydd ar gael i gynhyrchwyr trydan

Adeiledd	Crynodeb
Cytundeb Tollau	Telir ffi gytûn am drydan
Pris Sefydlog/Isafswm Pris	Cyflenwad trydan cytûn am bris sefydlog neu isafswm pris.
Llwybrau i'r Farchnad	Prynir yr holl gyflenwadau am bris y farchnad (llai ffi fasnachu)
Dull Masnachu	Bydd darparwr y Cytundeb Prynu Ynni yn rheoli ac yn gwerthu'r ynni lle caiff prisiau eu rhagfantoli drwy ddyfodol contractio

Bydd y Contract yn rhoi ffynhonnell incwm i gynhyrchwyr trydan. Cytundeb i brynu a gwerthu trydan yw hwn, felly bydd cyfraddau a thelerau'r contract yn newid o un cyflenwr i'r llall. Cyn llunio cytundeb o'r fath, dylid cysylltu â nifer o gyflenwyr a chymharu'r contractau.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am Gytundebau Prynu Ynni gan yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, gweler 'Rhagor o Wybodaeth'.

Rhagor o wybodaeth

Cefndir y Tariff

Gellir cael rhagor o wybodaeth am y Tariff Cyflenwi Trydan gan yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni - gweler <http://www.energysavingtrust.org.uk/Generating-energy/Getting-money-back/Feed-In-Tariffs-scheme-FITs>)

Hefyd, gweler www.gov.uk/feed-in-tariffs/overview a www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/feed-tariff-fit-scheme

Gwneir taliadau yn seiliedig ar y tariffau hyn i chi gan drwyddedai'r Tariff rydych yn cytuno ar contract gydag ef. Ceir rhestr lawn o drwyddedeion y Tariff yn <https://www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/feed-tariff-fit-scheme/applying-feed-tariff/registered-fit-licensed-suppliers>

Am ragor o wybodaeth am yr ymgynghoriad Tariff Cyflenwi Trydan diweddar - gweler <https://www.gov.uk/government/consultations/consultation-on-a-review-of-the-feed-in-tariff-scheme>

Sut i wneud Cais am y Tariff

Cynhelir proses gwneud cais ROO-FIT gan Ofgem ar-lein <https://www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/feed-tariff-fit-scheme/applying-feed-tariff/roo-fit>

Mae proses gwneud cais MCS-FIT hefyd ar-lein gan Ofgem - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/feed-tariff-fit-scheme/applying-feed-tariff/mcs-fit>

Mae Ofgem yn cadw rhestr o gyflenwyr trwyddedig cofrestredig y Tariff ar gyfer MCS-FIT - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/feed-tariff-fit-scheme/applying-feed-tariff/registered-fit-licensed-suppliers>

Mae canllawiau Ofgem ar wneud cais am y Tariff ar gael am ragor o wybodaeth - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/ofgem-publications/88063/roofitessentialguidefinal1.pdf>

I gael canllawiau Ofgem ar wneud cais rhagarweiniol am y Tariff - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/ofgem-publications/90341/es890fitguidetoapplyingforpreliminaryaccreditationweb.pdf>

Disgyniad Rhagosodedig

Am ragor o wybodaeth am ddisgyniad rhagosodedig - gweler https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/487300/FITs_Review_Govt_response_Final.pdf

Capio

Am ragor o wybodaeth am gapio defnydd - gweler https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/docs/draft_deployment_caps_-_fit_licensees.pdf

Lefelau capio gweithredu cyhoeddedig a gyrhaeddwyd bob cyfnod - gweler:

<https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/feed-tariff-fit-deployment-caps-have-been-reached-tariff-period-1-08-february-31-march-2016-3>

Cyfraddau cymorth cyfredol

Am y ffynhonnell wybodaeth orau ynglŷn â lefelau'r tariff ewch i <https://www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/feed-tariff-fit-scheme/tariff-tables>

Ar gyfer gosodiadau nad ydynt yn ffotofoltäig - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/ofgem-publications/92753/fitnonFfotofoltäigtariffablefor1april2015.pdf>

Ar gyfer gosodiadau ffotofoltäig - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/ofgem-publications/92754/fitFfotofoltäigtariffablefor1april2015-amended.pdf>

Am wybodaeth am y Rhwymedigaeth Ynni Adnewyddadwy - gweler <https://www.gov.uk/government/policies/increasing-the-use-of-low-carbon-technologies/supporting-pages/the-renewables-obligation-rod>

Mesuryddion a Taliadau

Mae Ofgem yn darparu gwybodaeth am ofynion manwl mesuryddion y Tariff - gweler <https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/feed-tariffs-guidance-renewable-installations-version-11>

Er gwybodaeth, mae Npower wedi darparu cyfres ddrafft o delerau ac amodau ar gyfer cynllun y Tariff - gweler www.npower.com/idc/groups/wcms_content/@wcms/@resi/documents/digitalassets/fit_term_s_and_conditions.pdf

Gosodiadau Ynni Adnewyddadwy Sefydliadau Cymunedol

Am ragor o wybodaeth am fodolau perchenogaeth a rennir prosiectau - gweler <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-on-community-ownership-models-under-the-feed-in-tariffs-scheme>

Incwm Cynhyrchu Trydan Adnewyddadwy Ychwanegol

Am ragor o wybodaeth am Gytundebau Prynu Ynni gan yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd - gweler https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/263919/Baring_a_report_on_PPA_market_liquidity_July_2013.pdf

Comisiynwyd gan yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni.

Lluniwyd gan Ricardo Energy & Environment gan adeiladu ar waith a gwblhawyd gan Gynllun Ynni Adnewyddadwy a Chymunedol Llywodraeth yr Alban

© Argraffydd y Frenhines ar gyfer yr Alban 2009, 2010, 2011, 2012

Diweddarwyd y ddogfen hon ddiwethaf ym mis Chwefror 2018

